

Γ' ΘΕΜΑΤΑ

Ο νέος νόμος 3937 για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας - Νέες προσεγγίσεις στη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, Βιολόγος Msc.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΛΛΙΑ - ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Δρ. Νομικής, Δικηγόρος, ankallia@auth.gr

Στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης της μείωσης της βιοποικιλότητας και της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η Ελλάδα για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ και των διεθνών δεσμεύσεων από την παγκόσμια Συνδιάσκεψη για τη βιοποικιλότητα στη Ναγκόγια, εκδόθηκε ο Ν 3937/2011. Στο άρθρο παρουσιάζονται οι βασικές αλλαγές που εισάγουν οι νέες ρυθμίσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας και το έργο που αναλαμβάνουν τα συναρμόδια Υπουργεία και ιδιαίτερα, το ΥΠΕΚΑ, για τη διασφάλιση και διαχείριση των φυσικών πόρων της χώρας.

1. Εισαγωγή

Η μείωση της βιοποικιλότητας και η κλιματική αλλαγή έχουν αναδειχθεί ως τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά προβλήματα του αιώνα μας. Η αντιμετώπισή τους αποτελεί προτεραιότητα σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο και προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ζωής του πλανήτη.

Σύμφωνα με την Εκτίμηση Χιλιετίας για τα Οικοσυστήματα (Millennium Ecosystem Assessment), η οποία εκπονήθηκε το 2005¹ από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών², λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας: α) ο ρυθμός εξαφάνισης ειδών και οικοτόπων υπολογίζεται σε 100-1.000 φορές υψηλότερος σε σχέση με τον φυσικό ρυθμό, β) τα τελευταία 50 χρόνια αλλοιώνονται τα οικοσυστήματα με ταχύτερους ρυθμούς και σε μεγαλύτερη έκταση από οποιαδήποτε άλλη περίοδο της ιστορίας.

Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης «The Economics of Ecosystems and Biodiversity», 2008³, εκτιμά ότι ως το έτος 2050, το κόστος της απώλειας των λειτουργιών που διεξάγουν και των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα θα ανέλθει στο 7% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Η πρόσφατη Έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος⁴ 2010, διαπιστώνει ότι μεταξύ των ετών

1996 και 2006, στην Ευρωπαϊκή Ένωση επήλθε μείωση των υδροβιότοπων κατά 5% και αύξηση κάλυψης του εδάφους με αστικοποίηση, βιομηχανία και υποδομές, κατά 7,9%⁵.

Η χώρα μας διακρίνεται για την ιδιαίτερα σημαντική βιοποικιλότητα που διαθέτει. Η έλλειψη όμως συγκεκριμένων στοιχείων για τη βιοποικιλότητα και η συνεχής υποβάθμισή των οικοτόπων της χώρας αποτελούν τα δύο κύρια ανησυχητικά συμπεράσματα της Έκθεσης της Ε. Επιτροπής για την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών οικοτόπων COM(2009) 358⁶. Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα:

- Το 31% των οικοτόπων του Παραρτήματος I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, που απαντώνται στην Ελλάδα, βρίσκονται σε μη ικανοποιητική ή σε ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης.

- Το 80% των θαλάσσιων οικοτόπων/ενδιαιτημάτων του Παραρτήματος I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, που απαντώνται στην Ελλάδα και προστατεύονται από την Οδηγία, βρίσκονται σε μη ικανοποιητική ή σε ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης.

- Για το 65% των χερσαίων ειδών και το 62% όλων των ειδών που προστατεύονται από την 92/43/ΕΟΚ, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη.

- Για όλα τα αρθρόποδα, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη.

Για τα θηλαστικά η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη σε ποσοστό μεγαλύτερο του 70%.

Σημειωτέον ότι επτά από τους δέκα ελληνικούς υγροτόπους διεθνούς σημασίας που προστατεύονται από την Συνθήκη Ραμσάρ⁷, έχουν περιληφθεί λόγω της άσχημης κατάστασης, στην οποία ευρίσκονται, στον κατάλογο Μοντρέ, που αποτελεί τη «μαύρη λίστα» της Συνθήκης.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία είναι προφανής η ανάγκη λήψης αυτηρότερων και αποτελεσματικότερων συνεργητικών μέτρων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την

1. www.un.org/millennium/sg/report/ch4.pdf

2. www.unep.org

3. ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/economics/.../teeb_report.pdf

4. www.eea.europa.eu

5. Corine Land Cover Inventory, 2010.

6. ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep.../com_2009_358_en.pdf

7. ΝΔ 191/1974 (ΦΕΚ Α' 350).

προώθηση διαφορετικού μοντέλου ανάπτυξης που εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα των φυσικών πόρων.

2. Βασικές διατάξεις του νέου νόμου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας

Τον Μάρτιο του 2011, στα πλαίσια της προσπάθειας διατήρησης της βιοποικιλότητας ως πολυτίμητο και αναντικατάστατο εθνικό κεφαλαίο⁸, υιοθετήθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλληλεγγύης (ΥΠΕΚΑ) ο Ν 3937 «Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»⁹. Ως βιοποικιλότητα ορίζεται η ποικιλία των εκφάνσεων όλων των μορφών ζωής σε κάθε επίπεδο, από το γενετικό, το επίπεδο των ειδών και των οικοσυστημάτων, μέχρι το επίπεδο του τοπίου.

Βασικός στόχος του Νόμου είναι η ενσωμάτωση της πολιτικής διατήρησης της βιοποικιλότητας στις τομεακές και αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας, ως αναγκαία προϋπόθεση εξασφάλισης της βιοποικιλότητας και προώθησης του μοντέλου της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο Νόμος αποτελείται από τριάντα έξι άρθρα και χωρίζεται σε έξι κεφάλαια ως εξής: κεφ. 1ο: Σκοπός και στόχοι για τη Διατήρηση της βιοποικιλότητας (άρθ. 1-2), κεφ. 2ο: Εθνικό Σύστημα προστατευόμενων Περιοχών (άρθ. 2-9), κεφ. 3ο: Διατήρηση Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας (άρθ. 10-12), κεφ. 4ο: Διατήρηση των Φυσικών Οικοσυστημάτων και Πρόληψη της Υποβάθμισης (άρθ. 13-16), κεφ. 5ο: Επιστημονική Έρευνα, Κοινωνική Ενημέρωση και Συμμετοχή (άρθ. 17-26), κεφ. 6ο: Διάφορα θέματα (άρθ. 27-36).

Οι βασικές διατάξεις του νέου Νόμου για τη βιοποικιλότητα παρουσιάζονται κατωτέρω συνοπτικά:

2.1 Εισάγεται νέα ορολογία που εναρμονίζεται με τη σύγχρονη έρευνα στις επιστήμες των οικοσυστημάτων, όπως ενδεικτικά: βιολογική ποικιλότητα¹⁰, ενδιαιτήμα¹¹, γεώτοποι¹², οικολογικός διάδρομος¹³, υγροτοπικές περιοχές, πα-

ράκτια ζώνη¹⁴, βιοασφάλεια, κόκκινος κατάλογος¹⁵ (άρθ. 2).

2.2 Αντικαθίστανται οι διατάξεις που αναφέρονται στο φυσικό περιβάλλον του Νόμου πλαισίου για το περιβάλλον 1650/1986¹⁶ και συγκεκριμένα, τα άρθ. 18, 19, 21, 22 και 28 αυτού. Αναλυτική παρουσίαση των νέων διατάξεων του Ν 3937 και των αντίστοιχων του Ν 1650, οι οποίοι αντικαθίστανται, ακολουθεί στο κεφ. 4, Πίνακας 4II. Ειδικότερη μνεία γίνεται κατωτέρω στα ακόλουθα βασικά σημεία του Ν 3937:

2.2.1 Το άρθ. 16 παρ. 2 του Ν 3937, αντικαθιστά το άρθ. 22 του Ν 1650. Παρέχεται για πρώτη φορά η δυνατότητα, με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλληλεγγύης, να εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για τη θεσμοθέτηση οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, στα οποία να περιλαμβάνεται ενδεχομένως και σύστημα ανταποδοτικών οφελών, ως κίνητρο σε ιδιώτες ή τοπικές κοινωνίες, για τη διατήρησή τους, με στόχο την αναγνώριση της αξίας των υπηρεσιών και των λειτουργιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα, ειδικότερα όταν αυτά διατηρούνται σε ικανοποιητική κατάσταση

2.2.2 Το άρθ. 16 παρ. 4 του Ν.3937, αντικαθιστά το άρθ. 28 παρ. 3 Ν 1650. Η υποβάθμιση της βιοποικιλότητας καθίσταται ρητά ποινικό αδίκημα και διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των ποινικών κυρώσεων που έχουν θεσπιστεί από τον Ν 1650.

2.2.3 Το άρθ. 16 παρ. 5 του Ν 3937 αντικαθιστά το άρθ. 28 παρ. 7 Ν 1650. Παρέχεται πλέον η δυνατότητα στις περιπτώσεις εγκλημάτων κατά της βιοποικιλότητας, του φυσικού κεφαλαίου και του περιβάλλοντος εν γένει, να παρίσταται ως πολιτικός ενάγων όχι μόνο το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα και το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, αλλά επιπλέον οι δικηγορικοί σύλλογοι, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, πανεπιστήμια, άλλοι επιστημονικοί φορείς, φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, μη κυβερνητικές οργανώσεις και φυσικά πρόσωπα, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημιά, με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων.

2.2.4 Το άρθ. 4 Ν 3937 αντικαθιστά το άρθ. 18 του Ν 1650. Εισάγονται οι ακόλουθες βασικές αλλαγές:

8. Βλ. αιτιολογική έκθεση Ν 3937/2011.

9. ΦΕΚ Α' 60/31.3.2011.

10. Βιολογική ποικιλότητα ή βιοποικιλότητα: η ποικιλία των ζώντων οργανισμών πάσης προελεύσεως, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των χερσαίων, θαλασσίων και άλλων υδατικών οικοσυστημάτων και οικολογικών συμπλεγμάτων, των οποίων αποτελούν μέρος. Επίσης, περιλαμβάνεται η ποικιλότητα εντός των ειδών, μεταξύ ειδών και οικοσυστημάτων (άρθ. 2 Ν 2204/1994, ΦΕΚ Α' 59). Στη βιολογική ποικιλότητα περιλαμβάνεται τέλος η ποικιλότητα των γονιδίων μέσα και μεταξύ των ειδών.

11. Ενδιαιτήμα: (οικότοπος) (habitat) τόπος που ζει και συνήθως αναπαράγεται ένα είδος, ένας πληθυσμός ή μία βιοκοινότητα και χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένες συνθήκες.

12. Γεώτοποι: οι γεωλογικές - γεωμορφολογικές δομές που συνιστούν φυσικούς σχηματισμούς και αντιπροσωπεύουν σημαντικές στιγμές της γεωλογικής ιστορίας της γης, είναι σημαντικοί μάρτυρες της μακράς εξέλιξης της ή δείχνουν σύγχρονες φυσικές, γεωλογικές διεργασίες που συνεχίζουν να εξελίσσονται στην επιφάνεια της Γης.

13. Οικολογικός διάδρομος: Διάδρομος γης που συνδέει υπάρχουσες προστατευόμενες περιοχές και επιτρέπει την ισορροπημένη ελεύθεροεπικοινωνία των ειδών. Ένας οικολογικός διάδρομος πρέπει να παρέχει περιβάλλον παρόμοιο με εκείνο των δύο περιοχών.

14. Παράκτια ζώνη: Χερσαία και υδάτινα τμήματα, εκατέρωθεν της ακτογραμμής, στα οποία η αλληλεπίδραση μεταξύ του θαλάσσιου και του χερσαίου τμήματος αποκτά τη μορφή πολύπλοκων συστημάτων οικολογικών στοιχείων και πόρων αποτελούμενων από βιοτικές και αβιοτικές συνιστώσες που συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν με τις ανθρώπινες κοινότητες και τις σχετικές κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες. Η παράκτια ζώνη είναι δυνατόν να περιλαμβάνει φυσικούς σχηματισμούς ή μικρά νησιά στο σύνολό τους.

15. Κόκκινος κατάλογος: Κατάλογος που παρέχει πληροφορίες για την ταξινόμηση, την κατάσταση διατήρησης και την κατανομή ειδών χλωρίδας και πανίδας και άλλων στοιχείων της βιοποικιλότητας, τα οποία κατατάσσονται σε κατηγορίες επικινδυνότητας, σύμφωνα με κριτήρια που έχει θέσει η Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), όπως προσαρμόζονται για περιφερειακές αξιολογήσεις (regional assessments).

16. ΦΕΚ Α' 160/1986.

Η «βιοποικιλότητα» ορίζεται ως αντικείμενο προστασίας και διατήρησης, εκφράζοντας μία νέα επιστημονική προσέγγιση στην προστασία της φύσης,

Οι όροι “υγροτοπικές και θαλάσσιες περιοχές” αντικαθιστούν τον όρο “υδάτινες περιοχές” του Ν 1650.

Η γεωλογική σημασία μιας περιοχής αποτελεί κριτήριο για την προστασία της και εξετάζεται πλέον η ευρύτερη γεωλογική δομή, η σύνθεση, η κατάταξη και ο φυσικός πλούτος κάθε περιοχής.

Τα εθνικά πάρκα μαζί με τα περιφερειακά πάρκα αποτελούν τις δύο κατηγορίες των φυσικών πάρκων.

Οι περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών χαρακτηρίζονται ως: ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ), ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) ή καταφύγια άγριας ζωής, οι περιοχές οικοανάπτυξης διαγράφονται από διακριτή προστατευόμενη κατηγορία, που περιλαμβάνονταν στον Ν 1650, με τη θεσμοθέτηση σχεδίων διαχείρισης, τα οποία εγκρίνονται με Υπουργική απόφαση, λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση των αντικειμένων που προστατεύονται. Το μέτρο αυτό εξασφαλίζει μεγαλύτερη ευελιξία και ταχύτητα από την προγενέστερη διάταξη του Ν 1650 που απαιτούσε έκδοση προεδρικού διατάγματος. Διατηρείται η προϋσχύουσα πενταετής ισχύς των σχεδίων διαχείρισης, που αποτελεί λογικό χρονικό διάστημα παρακολούθησης της εξέλιξης των οικοσυστημάτων, ενώ η δυνατή ανανέωσή τους αντικατοπτρίζει τη δυναμικότητα του αντικείμενου μελέτης και ρυθμίσεων.

2.2.5 Το άρθ. 5 Ν 3937 αντικαθιστά το άρθ. 19 του Ν 1650. Εισάγονται οι ακόλουθες βασικές αλλαγές:

Στις περιοχές προστασίας της φύσης επιτρέπονται μόνο εργασίες που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτών αντικειμένων, επιστημονικές εργασίες, και άσκηση ήπιων ασχολιών. Ο όρος «ήπιες ασχολίες» αντικαθιστούν τις «παραδοσιακές ασχολίες και δραστηριότητες» που περιλαμβάνονταν στον Ν 1650.

Τα φυσικά πάρκα του Ν 3937 παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και όχι μόνο της ποσότητας και της ποικιλίας των βιολογικών, γεωλογικών και άλλων χαρακτηριστικών τους. Επίσης, προσφέρουν δυνατότητες ανάπτυξης δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Ο Ν 3937 υιοθετεί μία αναπτυξιακή διάσταση, η οποία δεν υπήρχε στον Ν 1650, στον οποίο τα εθνικά πάρκα αναφέρονταν ως περιοχές ανεπηρέαστες ή ελάχιστα επηρεασμένες από ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι εθνικοί δρυμοί και οι διεθνούς σημασίας υγρότοποι της Σύμβασης Ραμσάρ, με έκδοση προεδρικού διατάγματος χαρακτηρίζονται πλέον ως εθνικά πάρκα.

Στο πλαίσιο των περιφερειακών πάρκων ορίζονται οι περιοχές οικοανάπτυξης. Στον Ν 3937 οι περιοχές οικοανάπτυξης αποτελούν οικιστικές ενότητες, που είναι περιφερειακές ζώνες των προστατευτών αντικειμένων. Αντίθετα, στον Ν 1650, οι περιοχές οικοανάπτυξης μπορούσαν να περιλαμβάνουν χωριά ή οικισμούς, εφ’ όσον παρουσίαζαν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυ-

σικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσέφεραν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονταν με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

2.3 Συμπληρώνεται η ενσωμάτωση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία της φύσης στην ελληνική έννομη τάξη, καθώς και το πλαίσιο αποτελεσματικής εφαρμογής της. Ειδικότερα:

2.3.1 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με την ΚΥΑ της 28.12.1998¹⁷ (άρθ. 8),

2.3.2 της Οδηγίας 2006/613/ΕΚ¹⁸ κατάλογος Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Οι ΤΚΣ χαρακτηρίζονται από τον Ν 3937 ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) (άρθ. 5 παρ. 4.1),

2.3.3 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ¹⁹ άρθ. 4, για τις περιοχές που έχουν ταξινομηθεί ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Β΄ και Γ΄ του άρθ. 14 της ΚΥΑ ΗΠ 37338/1807/Ε103/1.9.2010²⁰ (άρθ. 5 παρ. 4.2).

Στο άρθ. 9 Ν 3937 περιλαμβάνεται Πίνακας με τον εθνικό κατάλογο των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο Κοινοτικό δίκτυο Natura 2000.

2.4 Με ειδικές διατάξεις ενισχύεται και ρυθμίζεται η επιστημονική έρευνα για τη βιοποικιλότητα, καθώς και η αποτελεσματική διάδοση των αποτελεσμάτων της (άρθ. 17). Η λήψη νομοθετικών μέτρων για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών θα πρέπει να στηρίζεται σε έγκυρα και αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα, η έλλειψη των οποίων σήμερα αφ’ ενός δυσχεραίνει ιδιαίτερα τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αφ’ ετέρου αποτελεί τον κύριο λόγο για την εμφανιζόμενη συχνά πενιχρή ποιότητα μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων.

Ως βασικά εργαλεία διαχείρισης και διατήρησης της βιοποικιλότητας προβλέπονται τα ακόλουθα πέντε: α) η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, που θα επικαιροποιείται ανά δεκαπενταετία, β) το Αναλυτικό σχέδιο δράσης που θα επικαιροποιείται ανά πενταετία, γ) η Εθνική απογραφή βιοποικιλότητας, που θα επικαιροποιείται ανά δεκαετία, δ) τα Σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης οικοτόπων και ειδών, που θα επικαιροποιούνται ανά δεκαετία, ε) οι κόκκινοι κατάλογοι απειλούμενων ειδών²¹, που θα επικαιροποιούνται ανά πενταετία.

2.5 Ενισχύεται ο γνωμοδοτικός, συντονιστικός και επιστημονικός ρόλος της «Επιτροπής Φύση 2000» (άρθ. 19), οι αρχικές αρμοδιότητες της οποίας είχαν καθορισθεί με το άρθ. 17 Ν 2742/1999 και με την ΚΥΑ 33318/3028/28.12.1998. Δίδεται ενισχυμένη αρμοδιότητα στην Επιτροπή Φύση 2000, για τα σχέδια δράσης που αφορούν σημαντικά απει-

17. ΦΕΚ Β΄ 1289/1998.

18. ΕΕ L 259/2006.

19. ΕΕ L 20/2009.

20. ΦΕΚ Β΄ 1495/1998.

21. Το 2009 δημοσιεύθηκε από την Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, με την ενίσχυση του ΥΠΕΚΑ, επικαιροποιημένη έκδοση του κόκκινου βιβλίου των απειλούμενων ζώων στην Ελλάδα.

λούμενα είδη, διότι τα σχέδια αυτά καταρτίζονται, υπό την εποπτεία των αρμόδιων υπηρεσιών των συναρμόδιων Υπουργείων, εγκρίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Φύση 2000 (άρθ. 20 παρ. 2α').

2.6 Καταργείται η ΥΑ 71961/3670/1991 «Καθορισμός των όρων και της διαδικασίας ανακοίνωσης των σχεδίων πδ/των που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 άρθ. 21 Ν 1650/1986».

2.7 Προβλέπεται η έκδοση μεγάλου αριθμού κανονιστικών πράξεων για την ολοκλήρωση της εφαρμογής του Νόμου. Πλήρης κατάλογος των εξουσιοδοτήσεων έκδοσης κανονιστικών πράξεων, προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων, παρατίθεται κατωτέρω στο κεφ. 4 Πίνακας 4.1.

3. Προοπτικές Εφαρμογής του Νέου Νόμου

Η αποτελεσματική εφαρμογή του νέου Νόμου αντιμετωπίζει τα ακόλουθα προβλήματα - προκλήσεις:

3.1 Ο μεγάλος αριθμός εξουσιοδοτικών διατάξεων για έκδοση Κανονιστικών πράξεων που θα εξασφαλίσουν την εφαρμογή του Νόμου. Η πρακτική μέχρι σήμερα, κατά την εφαρμογή προγενέστερων Νόμων για το περιβάλλον, κατέδειξε την αδυναμία της πολιτείας να ανταποκριθεί στην έκδοση των αναγκαίων κανονιστικών διατάξεων, με συνέπεια την αδρανοποίηση των διατάξεων των Νόμων, π.χ. Νόμος πλαίσιο για το περιβάλλον 1650/1986, Ν 1749/1987 για τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καλείται σε έντονη ενεργοποίηση και ιδιαίτερα, το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που τίθενται από τον Ν 3937.

3.2 Τον Ιούνιο του 2011 εκδόθηκε ο Ν 3983²² που καθορίζει την Εθνική Στρατηγική για τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, σε εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/56/ΕΚ. Ο Ν 3937 δεν εναρμόνισε τις διατάξεις του με την ανωτέρω Οδηγία, η οποία ρυθμίζει τα θαλάσσια οικοσυστήματα. Είναι αναγκαία η συνεργατική εφαρμογή των δύο ανωτέρω Νόμων, προς αποφυγή επικαλύψεων και συγκρούσεων.

3.3 Ο Ν 3937 ενισχύει, όπως προαναφέρθηκε τον γνωμοδοτικό και συντονιστικό επιστημονικό ρόλο της Επιτροπής Φύση 2000.

Η παροχή σημαντικής γραμματειακής στήριξης στην ανωτέρω Επιτροπή είναι απαραίτητη για να εξασφαλίσει τη λειτουργία της. Παράλληλα, η λειτουργία ενός πολυσχιδούς γνωμοδοτικού οργάνου, όπου εκφράζονται διαφορετικές προσεγγίσεις, όπως η εν λόγω Επιτροπή, αποτελεί δύσκολη πρόκληση για την ελληνική πραγματικότητα, όπου η πρακτική μέχρι σήμερα δεν έχει δείξει να λειτουργούν γνωμοδοτικές επιτροπές με την αναγκαία ταχύτητα αποφασιστικότητα και αποτελεσματικότητα.

22. ΦΕΚ Α' 144/16.6.2011.

3.4 Οι νέες διακρίσεις στις προστατευόμενες περιοχές και η τροποποίηση στις διαδικασίες προστασίας αυτών, που εισάγονται από τον Ν 3937, θα χρειασθούν ορισμένο χρονικό διάστημα για να γίνουν πλήρως κατανοητές από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διοίκησης. Δεδομένης της αποκέντρωσης με την υλοποίηση του Προγράμματος Καθληκράτης είναι αναγκαία η άμεση και εις βάθος ενημέρωση της περιφερειακής Διοίκησης για το περιεχόμενο και τον τρόπο υλοποίησης του Ν 3937.

3.5 Το νομικό πλαίσιο για την περιβαλλοντική αδειοδοτική διαδικασία ευρίσκεται σε καθεστώς τροποποίησης, με σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών και την ενίσχυση των αναπτυξιακών επενδύσεων. Η εφαρμογή του Ν 3937 είναι πολύ πιθανόν να επηρεασθεί από τις αναμενόμενες αλλαγές του αναπτυξιακού θεσμικού πλαισίου.

3.6 Τέλος, ο νέος Νόμος για τη βιοποικιλότητα καλείται να συμβάλει στην υλοποίηση των υποχρεώσεων που ανέλαβε η χώρα μας, ως μέλος της Ε. Ένωσης, στη δέκατη διάσκεψη των μερών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα (CBD), που πραγματοποιήθηκε στη Ναγκόγια της Ιαπωνίας και στην έγκριση του παγκόσμιου στρατηγικού σχεδίου για τη βιοποικιλότητα για τη χρονική περίοδο 2011-2020.

Το Πρωτόκολλο που υιοθετήθηκε στη Ναγκόγια αφορά την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τη δίκαιη και ισότιμη συμμετοχή στα οφέλη που προκύπτουν από τη χρησιμοποίησή τους (Πρωτόκολλο ABS) καθώς και τη στρατηγική για την κινητοποίηση πόρων υπέρ της παγκόσμιας βιοποικιλότητας. Πρωταρχικός στόχος μέχρι το έτος 2020 αποτελεί η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην Ε. Ένωση και η αποκατάστασή τους στον βαθμό του εφικτού, με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της Ε. Ένωσης στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως.

4. ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 4.1

Για την υλοποίηση του Νόμου προβλέπεται η έκδοση των ακόλουθων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων:

4.1.1 Έκδοση προεδρικών διαταγμάτων

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΠΕΚΑ), κατά τη διαδικασία του άρθ. 21, χαρακτηρίζονται εθνικά πάρκα οι εθνικοί δρυμοί που έχουν κηρυχθεί κατ' άρθ. 78 ΝΔ 86/1969 (ΦΕΚ Α' 7), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθ. 3 ΝΔ 996/1971 (ΦΕΚ Α' 192) και οι υγράτοποι διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ, η οποία κυρώθηκε με το άρθ. πρώτο ΝΔ 191/1974 (ΦΕΚ Α' 350) (άρθ. 5).

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, σε εφαρμογή ειδικής έκθεσης είναι δυνατός ο καθορισμός ειδικότερων όρων και περιορισμών δόμησης, χρήσεων γης, καθώς και κάθε άλλου ζητήμα-

τος που αφορά στην προστασία και οικολογική διαχείριση των ΖΕΠ (άρθ. 5).

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε εφαρμογή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης (ΕΠΜ), γίνεται ο χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών 1, 2 και 3.1 του άρθ. 19, καθώς και η οριοθέτηση και ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές (άρθ. 6).

Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιφερειακού πάρκου, την οριοθέτηση και τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτή, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ προεδρικό διάταγμα, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική σημασία και τις προστατευτέες αξίες της. Ειδικά για τον χαρακτηρισμό αγροτικών περιοχών υψηλής φυσικής αξίας ως περιφερειακών πάρκων, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ΠΕΚΑ. Ειδικά για τον χαρακτηρισμό θαλάσσιων περιοχών ως περιφερειακά πάρκα το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Θαλασσιών Υποθέσεων Νήσων και ΠΕΚΑ (άρθ. 6).

Κατ' εφαρμογή της παρ. Ε' του άρθ. 6 Ν 3827/2010, όταν πρόκειται για γενικούς όρους και περιορισμούς, αυτοί θεσπίζονται με προεδρικά διατάγματα ύστερα από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ. Στην περίπτωση αυτή, ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού μπορεί να γίνεται με το ίδιο διάταγμα (παρ. 4 άρθ. 6).

Κανονιστικές πράξεις χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών που εγκρίθηκαν από αναρμόδιο όργανο, μπορούν να εγκριθούν με προεδρικά διατάγματα ως έχουν, με την επιφύλαξη της τήρησης των προβλέψεων της παρ. 2 του άρθ. 9, ύστερα από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ και των συναρμόδιων Υπουργών και μετά από εισήγηση της αρμόδιας Γενικής Δ/σης Περιβάλλοντος, ότι δεν έχουν επέλθει ιδιαίτερα σημαντικές αλλαγές στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικείμενου (άρθ. 6 παρ. 5).

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών ΠΕΚΑ και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ιδρύονται Δ/σεις Συντονισμού Προστατευόμενων Περιοχών σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης με αρμοδιότητα την εποπτεία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών που υπάρχουν στη χωρική αρμοδιότητα των οικείων αποκεντρωμένων διοικήσεων, τον συντονισμό της φύλαξης από τα χωρικά αρμόδια σώματα ασφαλείας, καθώς και τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, έρευνας, προστασίας και ενημέρωσης (άρθ. 7).

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, εγκρίνονται σε χάρτη τα ακριβή όρια των ΕΖΔ. Στο διάταγμα περιλαμβάνονται τα είδη και οι τύποι οικοτόπων χαρακτηρισμού, καθώς και οι στόχοι διατήρησης ανά περιοχή (άρθ. 8).

Το ΥΠΕΚΑ συντάσσει εθνικό κατάλογο ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών και τύπων φυσικών οικοτόπων, ο οποίος εγκρίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ και τροποποιεί αναλόγως τους Πίνακες Α' και Β' του ΠΔ 67/1981 (ΦΕΚ Α' 23), του οποίου η εξουσιοδοτική διάταξη (άρθ. 19 παρ. 2 Ν 998/1979) παραμένει σε ισχύ (άρθ. 11).

Με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ, εκδίδεται προεδρικό διάταγμα για τη θεσμοθέτηση οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, στα οποία περιλαμβάνεται ενδεχομένως και σύστημα ανταποδοτικών οφελών ως κίνητρο σε ιδιώτες ή τοπικές κοινωνίες για τη διατήρησή τους, με στόχο την αναγνώριση της αξίας των υπηρεσιών και των λειτουργιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα, ειδικότερα όταν διατηρούνται σε ικανοποιητική κατάσταση (άρθ. 16).

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ εγκρίνεται ο κατάλογος της παρ. α' παρ. 3 άρθ. 13 και καθορίζονται συνοδικά ή κατά κατηγορία οι αναγκαίοι όροι και περιορισμοί για την προστασία και την ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγρότοπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν, οι οποίοι μπορεί να αφορούν και γειτονικές περιοχές (άρθ. 20).

Με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, οριοθετείται η κρίσιμη παράκτια ζώνη της χώρας (άρθ. 20).

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, χωροθετούνται τα Κέντρα Περίθαλψης Ειδών Άγριας Πανίδας της ΥΑ 336107/14.2.2000 (ΦΕΚ Β' 223) (άρθ. 20).

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι όροι προστασίας και αειφόρου διαχείρισης των φυτογενετικών πόρων για τη διατροφή και τη γεωργία (άρθ. 20).

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, ιδρύεται στην Ειδική Γραμματεία Δασών Εθνική Τράπεζα Δασικού Γενετικού Υλικού (ΕΤΔΓΥ) (άρθ. 20).

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, καθορίζεται η έννοια του «κοινοχρήστου δρόμου» της παρ. α' της παρ. 1 άρθ. 1 ΠΔ της 24-31.5.1985 (άρθ. 20 παρ. 15).

Η ΔΕΗ ΑΕ, κατ' ανάλογη εφαρμογή των προβλεπομένων επί μεταφοράς οικισμών εγκατεστημένων πάνω σε εδάφη με λιγνιτοφόρα κοιτάσματα, αναλαμβάνει την υποχρέωση να υποβάλει στο ΥΠΕΚΑ, το συντομότερο δυνατόν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, σχέδιο για τη μετεγκατάσταση των οικισμών αυτών, το οποίο εγκρίνεται με πδ/γμα, με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, ΠΕΚΑ και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (άρθ. 28).

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, ορίζονται ο τρόπος και οι δι-

αδικασίες καθορισμού των επιτρεπόμενων χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης ή ειδικότερων προϋποθέσεων και περιορισμών που αφορούν στις επιτρεπόμενες χρήσεις ή τη δόμηση των ακινήτων, ανάλογα με την κατηγορία και τη θέση του οικισμού, ο τρόπος δημιουργίας νέων κοινοχρήστων χώρων ή τροποποίησης των υφιστάμενων καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την πολεοδομικά λειτουργική και βιώσιμη αναμόρφωση και ανάπτυξη των οικισμών αυτών (άρθ. 35).

4.1.2 Έκδοση υπουργικών αποφάσεων

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ εγκρίνονται τα σχέδια διαχείρισης και με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τις κατηγορίες 4.3 και 5 του άρθ. 19 (άρθ. 4).

Εθνικοί στόχοι διατήρησης καθορίζονται με την απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, όπως αυτή προσδιορίζεται στο εδάφ. γ' της παρ. 4.1 άρθ. 19 (άρθ. 4).

Τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών, στις οποίες περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στη γεωργική και αθλιευτική δραστηριότητα, εγκρίνονται με απόφαση των Υπουργών ΠΕΚΑ και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, αντίστοιχα (άρθ. 4).

Με τον παρόντα νόμο οι περιοχές της ελληνικής Επικράτειας, που έχουν ταξινομηθεί ως ΖΕΠ, βάσει του άρθ. 4 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (ΕΕ L 20) και περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Β' και Γ' του άρθ. 14 της σχετικής ΚΥΑ, αποτελούν μέρος του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Με κοινή απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και των εκάστοτε συναρμόδιων Υπουργών, ο κατάλογος αυτός μπορεί να συμπληρώνεται με νέες ΖΕΠ (άρθ. 4).

Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής, οι αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες μπορούν να εγκρίνουν ή να προγραμματίζουν και να εκτελούν ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών του βιολογικού κύκλου των ειδών της άγριας πανίδας και της αυτοφυούς χλωρίδας και ιδίως, αναδάσωση, διατήρηση ακαθλιέργων εκτάσεων, διατήρηση εκτάσεων με τοπικές ποικιλίες, διατήρηση φυτοφρακτών, έργα αναβάθμισης και αποκατάστασης υγροτοπικών εκτάσεων, δημιουργία και ανάπτυξη ζωνών φυσικής βλάστησης, δημιουργία δενδροστοιχιών κατά μήκος των αγροτικών δρόμων και ελιδών εκτάσεων. Τα έργα αυτά περιγράφονται σε ειδικές μελέτες διαχείρισης, οι οποίες εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι προδιαγραφές για τη σύνταξή τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ (άρθ. 5).

Για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους (άρθ. 5).

Η ανάθεση της σύνταξης ΕΠΜ και η τελική έγκρισή της πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ (άρθ. 6).

Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού,

ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθ. 6).

Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης. Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης του προστατευτέου αντικειμένου επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθ. 6).

Με αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΚΑ εξειδικεύονται τα γενικά και ειδικά μέτρα, που προβλέπονται στα άρθ. 5 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου, που κυρώθηκε με τον Ν 3827/2010 (ΦΕΚ Α' 30) (άρθ. 6).

Η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης, όπως και οι προδιαγραφές των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και των ειδικών εκθέσεων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ (άρθ. 6).

Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, για τα οποία αρχίζει η διαδικασία χαρακτηρισμού με προεδρικό διάταγμα και έως ότου εκδοθεί η πράξη χαρακτηρισμού, ο Υπουργός ΠΕΚΑ, με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζει όρους και περιορισμούς για επεμβάσεις και δραστηριότητες, που είναι δυνατόν να έχουν βλαπτική επίδραση. Η ισχύς της υπουργικής αυτής απόφασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη (άρθ. 6).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής «Φύση 2000», καθορίζονται εθνικοί στόχοι διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικής σημασίας (Παραρτήματα I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ), που απαντώνται στην ελληνική Επικράτεια με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους στο σύνολο της εξάπλωσής τους μέχρι το 2020 (άρθ. 8).

Το ΥΠΕΚΑ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, συντάσσει εθνικό κατάλογο σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, καθώς και τύπων φυσικών οικοτόπων, ο οποίος αποτελεί μέρος της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθ. 17 παρ. 3 περ. β', υποδιαιρείται σε κατηγορίες προστασίας και εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών ΠΕΚΑ και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθ. 10).

Οι έλεγχοι για την παρουσία προσμίξεων στο πολυπληθασιαστικό υλικό καλλιεργούμενων φυτικών ειδών διενεργούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΚΥΑ 332657/16.2.2001 (ΦΕΚ Β' 176) (άρθ. 14).

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επιβάλλονται κυρώσεις σε εταιρείες, όταν σε δύο και πλέον συνεχείς ελέγχους διαπιστώνονται επιμολύνσεις στο υλικό που διακινούν (άρθ. 14).

Η χρήση των γενετικών πόρων ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και ΠΕΚΑ (άρθ. 15).

Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ μετά από τεκμηριωμέ-

νη εισήγηση της αρμόδιας κατά περίπτωση υπηρεσίας του Υπουργείου ΠΕΚΑ (άρθ. 16).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και του Υπουργού Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας κατά περίπτωση καθορίζονται κριτήρια και ρυθμίσεις για τη λειτουργία ή την απομάκρυνση των υπαρχουσών εγκαταστάσεων των περ. α' έως ε' παρ. 1 άρθ. 9 (άρθ. 20).

Το περιεχόμενο των σχεδίων δράσης της παρ. 2 άρθ. 10 για τα σημαντικά είδη που απειλούνται, καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών: α) ΠΕΚΑ, β) Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και γ) Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, κατά περίπτωση (άρθ. 20).

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται μέτρα για την επιτόπια προστασία των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και των αυτοφυών άγριων φυτικών ειδών, συγγενών καλλιεργούμενων, που απειλούνται (άρθ. 20).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών: α) Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και β) ΠΕΚΑ εκπονούνται και εγκρίνονται σχέδια ανάκαμψης για τα άκρως μεταναστευτικά είδη θαλάσσιων ιχθύων (άρθ. 20).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών: α) ΠΕΚΑ, β) Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και γ) Προστασίας του Πολίτη, καθορίζονται ειδικότεροι όροι διαχείρισης και απόρριψης του έρματος των πλοίων για τον περιορισμό της εισαγωγής εισβαλλόντων ξενικών ειδών θαλάσσιας πανίδας και χλωρίδας και μικροοργανισμών (άρθ. 20).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών: α) Οικονομικών, β) Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και γ) ΠΕΚΑ, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται ο υπόχρεος προς καταβολή των δαπανών μεταγωγής, υποδοχής, τροφοδοσίας, φύλαξης, περίθαλψης και προκειμένου περί ξενικών δειγμάτων, επαναπατρισμού των δειγμάτων άγριας πανίδας καθώς και κάθε άλλης απαραίτητης για την προστασία τους δαπάνης (άρθ. 20).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των συναρμόδιων υπηρεσιών και την υπάρχουσα επιστημονική τεκμηρίωση, καταρτίζονται κατάλογοι υγρότοπων με επιφάνεια μεγαλύτερη των 80 στρ., εφ' όσον αυτοί δεν έχουν οριοθετηθεί κατά τις διατάξεις του άρθ. 21 Ν 1650/1986 (άρθ. 20).

Σε κάθε περίπτωση, κατά την οποία διαπιστώνεται, βάσει των διαθέσιμων επιστημονικών στοιχείων, μείωση των πληθυσμών ενός ή περισσότερων απειλούμενων ειδών άλλης άγριας χλωρίδας ή πανίδας ή άλλης ομάδας οργανισμών, συρρίκνωση του φυσικού χώρου εξάπλωσής άλλης, υποβάθμιση άλλης κατάστασης ή συρρίκνωση των οικοτόπων που είναι απαραίτητοι για την επιβίωση των ειδών αυτών ή οικοτόπων προτεραιότητας, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι άλλης Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και ανεξαρτήτως του λόγου, για τον οποίο αυτό συμβαίνει, με κοινή απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και των συναρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργών μπορεί, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση άλλης αρμόδιας υπηρεσίας και λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικούς και οικονομικούς λόγους, να καθορίζεται κατεπιγόντως κάθε ενδεδειγμένο μέτρο για την αντιμετώ-

πιση άλλης κατάστασης και την επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση των πληθυσμών των ειδών ή του γεωγραφικού χώρου εξάπλωσής άλλης ή άλλης έκτασης και κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων (άρθ. 20 παρ. 10β').

Για την επέμβαση σε χαρακτηρισμένες χερσαίες ζώνες λιμένα ή χώρων, που έχουν εξομοιωθεί με ζώνες λιμένα, οι οποίες υπάγονται στην κρίσιμη ζώνη και άλλες οποίες δεν έχει γίνει επέμβαση, απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Υπουργού ΠΕΚΑ. Με αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΚΑ εξειδικεύονται τα κριτήρια και οι προδιαγραφές για την οριοθέτηση άλλης παραπάνω ζώνης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα (άρθ. 20 παρ. 8α).

Ο Υπουργός ΠΕΚΑ καθορίζει με απόφασή του κίνητρα για την προστασία άλλης βιοποικιλότητας και των σημαντικών οικοσυστημάτων, άλλης βραβεία, πλαίσιο οικονομικών ενισχύσεων και μητρώα επιχειρήσεων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, οι οποίες εφαρμόζουν κατά την παραγωγική διαδικασία υποδειγματικές πρακτικές προστασίας άλλης βιοποικιλότητας (άρθ. 20 παρ. 11).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, που εκδίδεται μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις των προδιαγραφών συλλογής ερευνητικών ή άλλων δεδομένων για το περιβάλλον, σύμφωνα και με όσα προβλέπονται στον Ν 3882/2010 (ΦΕΚ Α' 166) (άρθ. 20 παρ. 14).

Οι ειδικές επιτροπές και ομάδες εργασίας άλλης περ. α' και οι ειδικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές άλλης περ. β' άλλης προηγούμενης παραγράφου συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, στην οποία, μεταξύ των άλλων, θα καθορίζεται ο αριθμός των μελών άλλης οικείας Επιτροπής και ομάδας εργασίας, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία άλλης, ενώ με την ίδια απόφαση, καθήκοντα γραμματέων καθεμίας από άλλης Επιτροπές αυτές ανατίθενται στο προσωπικό του ΥΠΕΚΑ (άρθ. 23 παρ. 2).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ προσδιορίζονται ειδικότερα οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις ανάθεσης, οι αναγκαίες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ενώ οι καλυπτόμενες δαπάνες και υπηρεσίες, η διαδικασία καταβολής άλλης αμοιβής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια προβλέπονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ (άρθ. 24).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ προσδιορίζονται ειδικότερα οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις ανάθεσης, οι αναγκαίες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ενώ οι καλυπτόμενες δαπάνες και υπηρεσίες, η διαδικασία καταβολής άλλης αμοιβής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια προβλέπονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ (άρθ. 24).

Στη ΔΕΗ ΑΕ παρέχεται το δικαίωμα χρησιμοποίησης των απαλλοτριωθησομένων εκτάσεων του οικισμού Ακρινής, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση, έως το 2018 για την απόθεση αγόνων υλικών των ορυχείων άλλης. Ο τρόπος άσκησης των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του Δημοσίου επί των γηπέδων του οικισμού Αναργύρων, θα καθορίζεται με το στην άνω παρ. 2 προβλεπόμενο προεδρικό διά-

ταγμα, τα ειδικότερα δε ζητήματα επί αυτού και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια θα ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και ΠΕΚΑ (άρθ. 28).

Με απόφαση των Υπουργών ΠΕΚΑ, Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές διάθεσης του αλιολοίπου, οι ειδικότεροι όροι λειτουργίας των μονάδων αφαλάτωσης για κάθε περιοχή, η αντιστοίχιση των έργων και δραστηριοτήτων άλλης παρ. 1 με άλλες βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στα πολεοδομικά

διατάγματα, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου (άρθ. 30).

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα άλλης Κυβερνήσεως, καθορίζονται το ειδικότερο περιεχόμενο, τα στοιχεία που αποτυπώνονται και απεικονίζονται, οι προδιαγραφές και ο τρόπος σύνταξης του τοπογραφικού διαγράμματος και των άλλων, κατά περίπτωση, αναγκαίων ειδικών μελετών καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων άλλης παρούσας (άρθ. 35).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.ΙΙ

N 1650/1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος	N 3937/2011 Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις
Άρθρο 18 - Αντικείμενο προστασίας και διατήρησης	Άρθρο 4
<p>1. Η φύση και το τοπίο προστατεύονται και διατηρούνται, ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων, καθώς και η ποικιλομορφία, η ιδιαιτερότητα ή η μοναδικότητά τους.</p>	<p>1. Η βιοποικιλότητα, η φύση και το τοπίο προστατεύονται και διατηρούνται, ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων, καθώς και η ποικιλομορφία, η ιδιαιτερότητα ή μοναδικότητα των συνιστωσών τους.</p> <p>(Μεταφορά και ενσωμάτωση από την παρ. 6 N 1650/1986).</p> <p>Αντικείμενα προστασίας και διατήρησης αποτελούν επίσης τα σημαντικά είδη της αυτοφυούς χλωρίδας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα άγρια είδη και είδη συγγενή των καλλιεργούμενων ειδών, της άγριας πανίδας, των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και άλλων ομάδων οργανισμών.</p>
<p>2. Χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα προστασίας και διατήρησης λόγω της οικολογικής γεωμορφολογικής, βιολογικής επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους.</p>	<p>2. Χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα προστασίας και διατήρησης λόγω της οικολογικής, βιολογικής, γεωλογικής, γεωμορφολογικής, εν γένει επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους.</p>
<p>3. Οι περιοχές, τα στοιχεία ή τα σύνολα της προηγούμενης παραγράφου μπορούν να χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 19, ως:</p> <p>Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης.</p> <p>Περιοχές προστασίας της φύσης.</p> <p>Εθνικά πάρκα.</p> <p>Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, προστατευόμενα τοπία και στοιχεία του τοπίου.</p> <p>Περιοχές οικoανάπτυξης.</p>	<p>3. Οι περιοχές, τα στοιχεία ή τα σύνολα της παρ. 2 μπορούν να χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθ. 19, ως:</p> <p>Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης.</p> <p>Περιοχές προστασίας της φύσης.</p> <p>Φυσικά πάρκα και ειδικότερα ως: εθνικά ή περιφερειακά πάρκα.</p> <p>Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών και ειδικότερα ως: ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ), ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) ή καταφύγια άγριας ζωής ή συνδυασμός αυτών.</p> <p>Προστατευόμενα τοπία και στοιχεία τοπίου ή προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί.</p>
<p>5α. Τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης της παρ. 3 με τις ζώνες τους διέπονται από κανονισμούς διοίκησης και λειτουργίας, στους οποίους καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων και εξειδικεύονται οι γενικοί όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων, που καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παρ. 1 και 2 του άρθ. 21.</p>	<p>5α. Για τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης της παρ. 3 και τις ζώνες που τα περιβάλλουν καταρτίζονται σχέδια διαχείρισης, με τα οποία, στο πλαίσιο των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στις πράξεις χαρακτηρισμού: α) καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας για τη διατήρηση των αντικειμένων που προστατεύονται, β) εξειδικεύονται οι όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθ. 19 και της παρ. 9 του άρθ. 21 (μεταφορά από υποπαρ. 5β' N 1650/1986) και γ) προσδιορίζονται αναλυτικά οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την υλοποίηση έργων,</p>

<p>Οι ανωτέρω κανονισμοί καταρτίζονται εντός έτους από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στις παρ. 1 και 2 του άρθ. 21 και εγκρίνονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.</p>	<p>δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των αντικειμένων που προστατεύονται κατά περίπτωση. Τα σχέδια διαχείρισης συνοδεύονται από σχέδια δράσης, στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους.</p>
<p>5β. Με τις ίδιες ή όμοιες υπουργικές αποφάσεις εγκρίνονται επίσης πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων της παρ. 3. Με τα Σχέδια Διαχείρισης προσδιορίζονται, στο πλαίσιο των γενικότερων όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στα προεδρικά διατάγματα των παρ. 1 και 2 του άρθ. 21, οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την εφαρμογή των έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των κατά περίπτωση προστατευόμενων αντικειμένων. Τα Σχέδια Διαχείρισης συνοδεύονται από προγράμματα δράσης στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται αναλόγως και για την κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης για τα προστατευόμενα είδη της χλωρίδας και πανίδας που αναφέρονται στο άρθ. 20, καθώς και για τους οικοτόπους που ορίζονται στην ΚΥΑ 33318/30281/28.12.1998.</p>	<p>5β. Τα σχέδια διαχείρισης εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τις κατηγορίες 1, 2, 3, 4.1 και 4.2 και με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τις κατηγορίες 4.3 και 5 του άρθ. 19. Για τις περιοχές των κατηγοριών 4.1 και 4.2 του άρθ. 19, οι πράξεις έγκρισης των σχεδίων διαχείρισης λαμβάνουν υπόψη τους εθνικούς στόχους διατήρησης που καθορίζονται με την απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, όπως αυτή προσδιορίζεται στο εδάφ. γ' της παρ. 4.1 του άρθ. 19. Τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών, στις οποίες περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στη γεωργική και αθλευτική δραστηριότητα, εγκρίνονται με απόφαση των Υπουργών ΠΕΚΑ και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, αντίστοιχα.</p>
	<p>5γ. (Μεταφορά από υποπαρ. 5β' Ν 1650/1986) Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης εφαρμόζονται αναλόγως και για την κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης για τα προστατευόμενα είδη της χλωρίδας και πανίδας, καθώς και για τους τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.</p>
	<p>5δ. Οι προδιαγραφές και το περιεχόμενο των σχεδίων διαχείρισης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, η οποία εκδίδεται το αργότερο μέσα σε ένα έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Οι προδιαγραφές που αφορούν την άσκηση της γεωργικής και αθλευτικής χρήσης, καθορίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, αντίστοιχα.</p>
	<p>5ε. Τα σχέδια διαχείρισης ισχύουν για χρονικό διάστημα πέντε ετών. Αν η πενταετία παρέλθει χωρίς να εγκριθεί νέο σχέδιο διαχείρισης, η ισχύς του υφισταμένου παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την έγκριση του νέου σχεδίου.</p>
<p>6. Αντικείμενα προστασίας και διατήρησης, κατά την έννοια της παρ. 1 αποτελούν επίσης τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας.</p>	

Άρθρο 19 - Κριτήρια χαρακτηρισμού και αρχές προστασίας	Άρθρο 5
<p>1. Ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικοτόποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στη διατήρηση των χαρακτηριστικών τους, εφ' όσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας.</p>	<p>1. Ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης (Strict nature reserves) χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, ενδιαίτηματα σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν σημαντική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Οι περιοχές αυτές υπόκεινται σε αυστηρή φύλαξη από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών, εφ' όσον εξασφαλίζεται</p>

	<p>υψηλός βαθμός προστασίας, όπως και η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται απολύτως αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ειδών ή οικοτόπων.</p>
<p>2. Ως περιοχές προστασίας της φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατό να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Κατ' εξαίρεση, μπορούν να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού, η εκτέλεση εργασιών, ερευνών και η άσκηση ασχολιών και δραστηριοτήτων, κυρίως παραδοσιακών, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας. Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής μπορεί να δίδονται ειδικότερες ονομασίες ανάλογα με το συγκεκριμένο αντικείμενο και τον σκοπό προστασίας.</p>	<p>2. Ως περιοχές προστασίας της φύσης (Nature reserves) χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που μπορεί να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, επιστημονικών ερευνών και η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, εφ' όσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας. Οι περιοχές προστασίας της φύσης είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές της παρ. 1.</p>
<p>3. Ως εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται εκτεταμένες χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, οι οποίες παραμένουν ανεπηρέαστες ή έχουν ελάχιστα επηρεαστεί από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και στις οποίες διατηρείται μεγάλος αριθμός και ποιότητα αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων (μεταφορά στην υποπαρ. Γ' της παρ. 3 Ν 3937). Όταν το εθνικό πάρκο, ή μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή ή εκτάσεις δασικού χαρακτήρα, μπορεί να χαρακτηρίζεται ειδικότερα ως θαλάσσιο πάρκο ή εθνικός δρυμός, αντίστοιχα. Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως εθνικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας ευρύτερων περιοχών της χώρας με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιοθεραπευτικών δραστηριοτήτων. Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, ώστε οι περιοχές αυτές να προστατεύονται επαρκώς τόσο από φυσικές αιτίες υποβάθμισης όσο και από ανθρώπινες ενέργειες, επεμβάσεις και δραστηριότητες. Στα εθνικά πάρκα επιτρέπεται να εκτελούνται έργα, να γίνονται έρευνες και να ασκούνται δραστηριότητες, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα, με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται ειδικότερα από τον οικείο κανονισμό λειτουργίας και διαχείρισης. Τα εθνικά πάρκα είναι δυνατό να περιλαμβάνουν περιοχές των παρ. 1 και 2.</p>	<p>3α. Ως φυσικά πάρκα (Natural parks) χαρακτηρίζονται χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, εφ' όσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών, ιδίως βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου (μεταφορά από το τέλος της παρ. 3 Ν 1650/1986). Τα φυσικά πάρκα διακρίνονται σε εθνικά και περιφερειακά και είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές των παρ. 1, 2, 4 και 5.</p> <p>β. Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως φυσικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και της βιοποικιλότητας, καθώς και στη διατήρηση της οικολογικής ποιότητας ευρύτερων περιοχών της χώρας, με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιοθεραπευτικών δραστηριοτήτων.</p> <p>γ. Όταν το φυσικό πάρκο ή μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια ή δασική περιοχή ή όταν περιλαμβάνει μεγάλης σημασίας γεωτόπους, μπορεί να ονομάζεται ειδικότερα θαλάσσιο πάρκο, εθνικός ή περιφερειακός δρυμός ή γεωπάρκο, αντίστοιχα.</p> <p>δ. Για την εκπλήρωση των πιο πάνω σκοπών, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα και διεξάγονται επιστημονικές έρευνες, ώστε οι περιοχές αυτές να προστατεύονται επαρκώς τόσο από φυσικές αιτίες υποβάθμισης όσο και από ανθρώπινες ενέργειες και επεμβάσεις που προκαλούν αλλοίωση της κατάστασης διατήρησης των προστατευτέων αξιών.</p> <p>ε. Με την επιφύλαξη της περ. στ' και της παρ. 8, στα φυσικά πάρκα επιτρέπεται η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές προβλέπονται στην πράξη χαρακτηρισμού και το σχέδιο διαχείρισης.</p> <p>στ. Μέσα στα φυσικά πάρκα με την εξαίρεση τμημάτων τους που αποτελούν περιοχές των παρ. 1 και 2, είναι δυνατόν να επιτρέπονται λατομικές και μεταλλευτικές δραστηριότητες, εφ' όσον συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική οικονομία και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με τον χαρακτήρα των περιοχών αυτών.</p> <p>ζ. Για τη σαφή και κατανοητή από όλους τους χρήστες των περιοχών αυτών προστασία και διαχείριση μπορεί να προβλέπεται η οριοθέτηση ζωνών προστασίας μέσα στα φυσικά πάρκα και ο</p>

	<p>καθορισμός ικανής έκτασης απόλυτης προστασίας ή προστασίας της φύσης (πυρήνας). Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και ανάπτυξης, περιφερειακών του πυρήνα, που οριοθετούνται σαφώς, ο οποίος τεκμηριωμένα δεν αντιβαίνει στους στόχους προστασίας των περιοχών αυτών, με κλιμάκωση του βαθμού προστασίας, γίνεται πάντα με γνώμονα την ολοκληρωμένη προστασία των προστατευτέων οικολογικών ή άλλων φυσικών αξιών.</p> <p>η. Οι εθνικοί δρυμοί που έχουν κηρυχθεί κατά το άρθρ. 78 του ΝΔ 86/1969 (ΦΕΚ Α΄ 7), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρ. 3 ΝΔ 996/1971 (ΦΕΚ Α΄ 192) και οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ, η οποία κυρώθηκε με το άρθρ. πρώτο ΝΔ 191/1974 (ΦΕΚ Α΄ 350), χαρακτηρίζονται εθνικά πάρκα με πδ/γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ κατά τη διαδικασία του άρθρ. 21.</p> <p>3.1 Εθνικά πάρκα (National parks)</p> <p>Ως εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης έκτασης που είτε λόγω της θέσης τους, όπως διασυνωριακές, είτε λόγω της εξέχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως σημαντικές σε εθνικό επίπεδο.</p> <p>3.2 Περιφερειακά πάρκα (Regional parks)</p> <p>α) Ως περιφερειακά πάρκα χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται σημαντικές σε περιφερειακό επίπεδο.</p> <p>β) Ειδικά για τις περιαστικές φυσικές περιοχές που αρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία ορίζεται η διατήρηση του οικοσυστήματος σε ικανοποιητική κατάσταση, ώστε να παρέχει οικολογικές υπηρεσίες, όπως η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η ρύθμιση του κλίματος και του κύκλου νερού και η παροχή δυνατοτήτων αναψυχής στους κατοίκους των αστικών κέντρων. Οι περιοχές αυτές είναι δυνατόν να χαρακτηρίζονται ως «ήσυχες περιοχές στην ύπαιθρο», κατά την έννοια του εδαφ. ιγ΄ άρθρ. 3 της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 189).</p> <p>γ) Στις αγροτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας που χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά πάρκα, ως κύρια προστατευτέα αξία μπορεί να ορίζεται η διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, καθώς και των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως φυτοφράχτες, ακαθλιέργιες λωρίδες στα όρια αγρών και νησίδες φυσικής βλάστησης.</p> <p>(Εμπεριέχεται ο όρος των περιοχών οικοανάπτυξης που αναφέρεται εκτεταμένα στην παρ. 5 1650/1986)</p> <p>δ) Τα περιφερειακά πάρκα μπορεί να περιλαμβάνουν οικιστικές ενότητες ως περιφερειακές ζώνες των προστατευτέων αντικειμένων, οι οποίες ορίζονται ως περιοχές οικοανάπτυξης. Στις ζώνες αυτές ενισχύεται με κίνητρα η άσκηση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ασχολιών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αναψυχή, ο τουρισμός φύσης, η ολοκληρωμένη ή βιολογική γεωργία, η βιολογική καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, η αλιεία με σαφώς προσδιορισμένα επιλεκτικά εργαλεία, η περιβαλλοντική και πολιτιστική εκπαίδευση και η μεταποίηση τοπικών προϊόντων.</p>
--	---

4. (Μεταφορά στην υποπαρ. Β΄ της παρ. 5 Ν 3937) Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράχτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς και γεωμορφολογικοί σχηματισμοί. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, που έχουν μνημειακό χαρακτήρα χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης.

(Μεταφορά στην υποπαρ. Α΄ της παρ. 5 Ν 3937).

Ως προστατευόμενα τοπία χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης αισθητικής ή πολιτιστικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό ή βιομηχανικό.

Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη αισθητική ή πολιτιστική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, αναβαθμίσεις, προστατευτικές φυτείες, κρήνες.

(Μεταφορά στην υποπαρ. β΄ της παρ. 5 Ν 3937)

Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, των προστατευόμενων τοπίων ή στοιχείων του τοπίου απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των οικείων κανονισμών.

4α) Ως περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (Habitat/species management areas) χαρακτηρίζονται εκτάσεις χερσαίες, υδροτοπικές ή θαλάσσιες που υπόκεινται σε διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των προστατευτέων οικοτόπων και ειδών.

β) Διακρίνονται σε ΕΖΔ, ΖΕΠ και Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ).

4.1 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Special Areas of Conservation)

α) Οι περιοχές που περιέχονται στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 της Απόφασης 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259), χαρακτηρίζονται με τον παρόντα νόμο ως ΕΖΔ και επισυνάπτονται ως Παράρτημα στον παρόντα νόμο (Παράρτημα). Αναλυτικοί και ψηφιοποιημένοι χάρτες των ΕΖΔ τηρούνται σε αρχείο και είναι διαθέσιμοι στο κοινό από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου ΠΕΚΑ, όπως επίσης αναρτώνται και στο διαδίκτυο.

β) Περιοχές της κατηγορίας αυτής μπορούν επιπλέον να ενταχθούν σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας του παρόντος άρθρου σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται. Στην περίπτωση αυτή, διασφαλίζεται ότι η οριοθέτηση, η πιθανή ζώνωση και οι θεσμοθετούμενες ρυθμίσεις, απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί συνάδουν με τον στόχο προστασίας τους.

4.2 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Special Protection Areas)

α) Με τον παρόντα νόμο, οι περιοχές της ελληνικής Επικράτειας που έχουν ταξινομηθεί ως ΖΕΠ βάσει του άρθ. 4 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (ΕΕ L 20) και περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Β΄ και Γ΄ του άρθ. 14 της ΚΥΑ Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ΠΕΚΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1.9.2010 (ΦΕΚ Β΄ 1495), αποτελούν μέρος του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Με κοινή απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και των εκάστοτε συναρμόδιων Υπουργών, ο κατάλογος αυτός μπορεί να συμπληρώνεται με νέες ΖΕΠ, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθ. 4 της ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1.9.2010 (ΦΕΚ Β΄ 1495). Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Ν 3882/2010 (ΦΕΚ Α΄ 166), αναλυτικοί και ψηφιοποιημένοι χάρτες των ΖΕΠ τηρούνται σε αρχείο και είναι διαθέσιμοι στο κοινό από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ. Οι χάρτες αυτοί αναρτώνται και στο διαδίκτυο.

β) Οι ΖΕΠ μπορούν επιπλέον να ενταχθούν σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας σύμφωνα με την προβλεπόμενη από το παρόν άρθρο διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή, διασφαλίζεται ότι η οριοθέτηση, η ζώνωση και οι θεσμοθετούμενες ρυθμίσεις, απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί των προστατευόμενων περιοχών συνάδουν με το στόχο προστασίας τους.

γ) Εφ΄ όσον δεν συντρέχουν οίπρουποθέσεις της περ. β΄, είναι δυνατός ο καθορισμός ειδικότερων όρων και περιορισμών δόμησης, χρήσεων γης, καθώς και κάθε άλλου ζητήματος που αφορά στην προστασία και οικολογική διαχείριση των ΖΕΠ με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, σε εφαρμογή ειδικής έκθεσης.

δ) Στην περίπτωση που ΖΕΠ εμπíπτουν στην αρμοδιότητα φορέα διαχείρισης του άρθ. 15 Ν 2742/1999, όπως τροποποιείται με το άρθ. 7 του παρόντος, ο οικείος φορέας διαχείρισης συντονίζει τα προγράμματα επιστημονικών ερευνών και τη διαδικασία εκπόνησης των σχεδίων διαχείρισης που προβλέπει η παρ. 5 άρθ. 18 για τις ΖΕΠ αρμοδιότητάς του.

<p>Ως προστατευόμενα τοπία χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης αισθητικής ή πολιτιστικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό ή βιομηχανικό.</p> <p>Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη αισθητική ή πολιτιστική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, αναβαθμίσεις, προστατευτικές φυτείες, κρήνες.</p> <p>Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς και γεωμορφολογικοί σχηματισμοί.</p> <p>Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης.</p> <p>Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, των προστατευόμενων τοπίων ή στοιχείων του τοπίου απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των οικείων κανονισμών.</p>	<p>5α) Ως προστατευόμενα τοπία (Protected landscapes/seascapes) χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης οικολογικής, γεωλογικής, αισθητικής ή πολιτισμικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, γεωπάρκο, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό.</p> <p>Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, αισθητική ή πολιτισμική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές και αναβαθμίσεις, κρήνες.</p> <p>β) Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί (Protected natural formations) χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική, γεωλογική, γεωμορφολογική, ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, θαλάσσια, προστατευτική βλάστηση, παρόχθια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς, γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, γεώτοποι και οικότοποι προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος.</p> <p>Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, που έχουν μνημειακό χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης (Protected natural monuments).</p> <p>Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, όπως και των προστατευόμενων τοπίων ή των επί μέρους στοιχείων τους, απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις προστασίας της απόφασης χαρακτηρισμού.</p>
<p>5. Ως περιοχές οικοανάπτυξης χαρακτηρίζονται εκτεταμένες περιοχές που μπορούν να περιληφθούν χωριά ή οικισμούς, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Στις περιοχές αυτές επιδιώκεται:</p> <p>α) Η προστασία και η βελτίωση των ιδιαίτερων φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους.</p> <p>β) Η ενίσχυση των παραδοσιακών ασχολιών και δραστηριοτήτων που μπορεί να επιτευχθεί και με την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων και των συνθηκών της τοπικής οικονομίας. Στις περιοχές οικοανάπτυξης μπορούν να ασκούνται μικρής κλίμακας παραγωγικές δραστηριότητες, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και στην τοπική αρχιτεκτονική. Ιδιαίτερα ενθαρρύνεται η ανάπτυξη του αγροτουρισμού με χρησιμοποίηση αγροτικών κατοικιών, ξενώνων, κάμπινγκ και άλλων κατασκευών. Βιομηχανικές δραστηριότητες είναι δυνατό να επιτρέπονται, εφόσον ευνοούν την οικονομική αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με τον χαρακτήρα των περιοχών αυτών.</p> <p>γ) Η εκπαίδευση και η μύηση του κοινού στους τρόπους και στις μεθόδους αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπινων δραστηριοτήτων και φυσικών διεργασιών.</p>	<p>γ) Τοπία που έχουν κηρυχθεί ως αισθητικά δάση, ως περιαστικά δάση, ως προστατευόμενα δάση και ως διατηρητέα μνημεία της φύσης, εντάσσονται δια του παρόντος στην αντίστοιχη κατηγορία. Για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους.</p>

<p>δ) Η ανάπαυση και η αναψυχή του κοινού. Οι παραπάνω σκοποί πραγματοποιούνται με βάση ειδικά σχέδια ανάπτυξης και διαχείρισης. Οι περιοχές οικοανάπτυξης είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν περιοχές των παρ. 1 και 2.</p>	
	<p>6. Οι περιοχές των παρ. 1 και 2 μπορεί να περιβάλλονται από περιφερειακή - ρυθμιστική ζώνη προστασίας, επαρκούς έκτασης, ώστε να κλιμακώνονται οι όροι και περιορισμοί για την καλύπτει διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου.</p>
	<p>7. Στις περιοχές των παρ. 1, 2 και 3.1 δεν επιτρέπεται χωροθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης.</p>
	<p>8. Στις περιοχές: α) των παρ. 3, 4, 5 και 6, με την εξαίρεση τμημάτων τους που αποτελούν περιοχές των παρ. 1 και 2, υγρότοπων διεθνούς σημασίας (υγρότοποι Ramsar) και οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με την Απόφαση 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής καθώς και β) στις γειτονικές εκτάσεις της παρ. 4 του άρθ. 18, επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως μέσο για την προστασία του κλίματος, εφ' όσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής.</p>

<p>Άρθρο 21 - Χαρακτηρισμός περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου</p>	<p>Άρθρο 6</p>
<p>1. Ο χαρακτηρισμός περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, σύμφωνα με τα άρθ. 18 και 19 και ο καθορισμός των ορίων τους και των τυχόν ζωνών προστασίας τους γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΚΑ, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ύστερα από γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου, σε εφαρμογή περιφερειακού ή νομαρχιακού ή ειδικού χωροταξικού σχεδίου ή γενικού πολεοδομικού σχεδίου ή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης. Σε κάθε περίπτωση η σύνταξη ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης είναι απαραίτητη για την τεκμηρίωση της σημασίας του προστατευτέου αντικειμένου και τη σκοπιμότητα των προτεινόμενων μέτρων προστασίας.</p> <p>Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των ειδικών αυτών περιβαλλοντικών μελετών και το περιεχόμενό τους.</p> <p>Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και των τυχόν ζωνών προστασίας, περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), γίνεται με την πράξη καθορισμού της ΖΟΕ και τη διαδικασία του άρθ. 29 Ν 1337/1983, όπως ισχύει.</p>	<p>1α) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γενικού Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε εφαρμογή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης (ΕΠΜ), γίνεται ο χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών 1, 2 και 3.1 του άρθ. 19 και η οριοθέτηση και ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές. Η ανάθεση της σύνταξης ΕΠΜ και η τελική έγκρισή της πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ.</p> <p>β) Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως περιφερειακού πάρκου, την οριοθέτηση και τον καθορισμό όρων δόμησης, χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτήν, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ πδ/γμα, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και του Γεν. Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική σημασία και τις προστατευτέες αξίες της. Ειδικά για το χαρακτηρισμό αγροτικών περιοχών υψηλής φυσικής αξίας ως περιφερειακών πάρκων, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Ειδικά για το χαρακτηρισμό θαλάσσιων περιοχών ως περιφερειακά πάρκα το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Θαλασσίων Υποθέσεων Νήσων και ΠΕΚΑ.</p> <p>γ) Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και των ζωνών προστασίας περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε ζώνη οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) γίνεται με την πράξη καθορισμού της ΖΟΕ και με τη διαδικασία του άρθ. 29 Ν 1337/1983 (ΦΕΚ Α' 33).</p>

<p>2. Με το παραπάνω πδ/γμα καθορίζονται οι αναγκαίοι για την προστασία του συγκεκριμένου αντικειμένου γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων. Με το ίδιο πδ/γμα μπορεί να προβλέπεται η υποχρέωση σύνταξης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και για έργα ή δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων του άρθ. 3 του παρόντος νόμου.</p>	<p>2. Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως καταφυγίου άγριας ζωής εκδίδεται απόφαση του Γεν. Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία της περιοχής. Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης για την κάθε περιοχή. Σε περιοχές, στις οποίες λειτουργεί αεροδρόμιο, για το χαρακτηρισμό και την οριοθέτησή τους απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας. Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γεν. Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.</p>
<p>3. Τα σχέδια των πδ/γμάτων που προβλέπεται στις παρ. 1 και 2 ανακοινώνονται πριν από την οριστική διατύπωσή τους στους ενδιαφερομένους. Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία της ανακοίνωσης των σχεδίων και της υποβολής των προτάσεων ή αντιρρήσεων των ενδιαφερομένων και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.</p>	<p>3. Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού εκδίδεται απόφαση του Γεν. Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία του προστατευόμενου αντικειμένου και γνώμη του αιρετού Περιφερειάρχη. Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης. Αποχαρακτηρισμός ή μείωση της έκτασης του προστατευόμενου αντικειμένου επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Γεν. Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.</p>
<p>4α. Τα πδ/γματα των παρ. 1 και 2, καθώς και οι Κανονισμοί Διοίκησης και Λειτουργίας και τα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων αναθεωρούνται ανά πενταετία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην επόμενη περίπτωση. Στο χρονικό αυτό διάστημα, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η τροποποίησή τους, με το από τεκμηριωμένη εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης, εφόσον έχει συσταθεί, ή των υπηρεσιών ή νομικών προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετησίας έκθεσης αξιολόγησης της επόμενης περιπτώσεως, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής,</p> <p>β. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των ρυθμίσεων των πδ/γμάτων των παρ. 1 και 2, καθώς και των Κανονισμών Διοίκησης και λειτουργίας και των Σχεδίων Διαχείρισης της παρ. 5 του άρθ. 18, γίνεται είτε από τον οικείο Φορέα Διαχείρισης, εφόσον έχει συσταθεί, είτε από τις υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα, στα οποία έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα. Για τον σκοπό αυτό, τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου συντάσσουν ετήσια έκθεση αξιολόγησης που κοινοποιείται με μέριμνα τους στο Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ και στο Υπουργείο Γεωργίας, καθώς και σε άλλα Υπουργεία, των οποίων οι αρμοδιότητες εμπίπτουν στην περιοχή του προστατευόμενου κατά περίπτωση αντικειμένου. Η έκθεση αυτή μπορεί να κοινοποιείται επίσης σε Οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των οποίων η δραστηριότητα εκτείνεται στην περιοχή διαχείρισης, στις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας και στους οικείους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά την επεξεργασία μέτρων, δράσεων, ενεργειών και ρυθμίσεων αρμοδιότητάς τους, που προωθούν την αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών πδ/γμάτων, κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και σχεδίων διαχείρισης.</p>	<p>4. Με αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΚΑ εξειδικεύονται τα γενικά και ειδικά μέτρα που προβλέπονται στα άρθ. 5 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου που κυρώθηκε με τον Ν 3827/2010 (ΦΕΚ Α' 30). Ειδικότερα, κατ' εφαρμογή της παρ. Ε' του άρθ. 6 Ν 3827/2010, όταν πρόκειται για γενικούς όρους και περιορισμούς, αυτοί θεσπίζονται με προεδρικά διατάγματα ύστερα από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ. Στην περίπτωση αυτή, ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου ή ως προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού μπορεί να γίνεται με το ίδιο δ/γμα.</p>

<p>5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να μεταβιβάζεται στον οικείο νομόρχη η αρμοδιότητα χαρακτηρισμού, σύμφωνα με την παρ. 1, συγκεκριμένου αντικείμενου και καθορισμού των ορίων και των τυχόν ζωνών προστασίας του, καθώς και η αρμοδιότητα καθορισμού, για το αντικείμενο αυτό, των θεμάτων που αναφέρονται στην παρ. 2.</p>	<p>5α) Κανονιστικές πράξεις χαρακτηρισμού προστατευομένων περιοχών που εγκρίθηκαν από αναρμόδιο όργανο, μπορούν να εγκριθούν με προεδρικά διατάγματα ως έχουν, με την επιφύλαξη της τήρησης των προβλέψεων της παρ. 2 του άρθ. 9, ύστερα από πρόταση του Υπουργού ΠΕΚΑ και των συναρμόδιων Υπουργών και μετά από εισήγηση της αρμόδιας Γεν. Δ/σης Περιβάλλοντος ότι δεν έχουν επέλθει ιδιαίτερα σημαντικές αλλαγές στην κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικείμενου. Η ισχύς των παραπάνω πδ/γμάτων, πλην της τήρησης των προβλέψεων της παρ. 2 του άρθ. 9, ανατρέχει στην ημερομηνία δημοσίευσης των πρώτων διοικητικών πράξεων, οι οποίες καταργούνται ρητά με τα ίδια προεδρικά διατάγματα.</p> <p>β) Εφ' όσον πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου έχουν εγκριθεί από τη Γεν. Δ/ση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες για περιοχές των παρ. 1, 2 και 3 του άρθ. 19, τα πδ/γμάτα της περ. α' της παρ. 1 εκδίδονται, σε εφαρμογή των μελετών αυτών, εντός δύο ετών.</p> <p>γ) Εως την έκδοση των πδ/γμάτων του προηγούμενου εδαφίου, το περιεχόμενο των συγκεκριμένων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών λαμβάνεται υποχρεωτικά υπ' όψη για τη χωροθέτηση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας στην περιοχή προστασίας.</p> <p>δ) Πδ/γμάτα προστασίας περιοχών, σχέδια των οποίων διαβιβάζονται εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την κατά νόμο επεξεργασία, καταλαμβάνονται από τις προϊσχύουσες διατάξεις ως προς τις προϋποθέσεις εκδόσεώς τους.</p>
<p>6. (Ματαφορά στην παρ. 9 Ν 3937) Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, για τα οποία έχει αρχίσει η διαδικασία χαρακτηρισμού τους και έως ότου εκδοθεί το πδ-γμα, που προβλέπεται στην παρ. 1, μπορεί να καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί για επεμβάσεις και δραστηριότητες που είναι δυνατόν να έχουν βλαπτικά αποτελέσματα για τις παραπάνω περιοχές, στοιχεία ή σύνολα. Η ισχύς της υπουργικής αυτής απόφασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, με όμοια υπουργική απόφαση, για ένα ακόμη έτος.</p>	<p>6. Η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης, όπως και οι προδιαγραφές των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και των ειδικών εκθέσεων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ.</p>
<p>7. Στη διαδικασία του άρθρου αυτού υπάγεται εφ' εξής κάθε νέος χαρακτηρισμός εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης, καθώς και κάθε τροποποίηση των ορίων και καθορισμός των αναγκαίων όρων και περιορισμών προστασίας των εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης που έχουν χαρακτηριστεί κατά τις διατάξεις του άρθ. 78 ΝΔ 86/1969, όπως αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις του άρθ. 3 ΝΔ 996/1971.</p>	<p>7. Τα σχέδια πδ/γμάτων των πράξεων χαρακτηρισμού της παρ. 1 ανακοινώνονται πριν την οριστική διατύπωσή τους στους αρμόδιους ΟΤΑ και κατατίθενται υποχρεωτικά σε δημόσια διαβούλευση για διάστημα ενός μηνός, στη διαδικτυακή πύλη ελεύθερης πρόσβασης του ΥΠΕΚΑ. Ενδιαφερόμενοι πολίτες, αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς έχουν τη δυνατότητα εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος να εκφράσουν εγγράφως τη γνώμη τους. Σε περιοχές, στις οποίες λειτουργεί πολιτικό αεροδρόμιο, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.</p>
	<p>8. Σε περίπτωση που η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου αφορά σε περιοχές ενδιαφέροντος του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από αυτό, οι οποίες περιλαμβάνουν στρατιωτικές υποδομές και εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.</p>

<p>9. (Από παρ. 6) Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, για τα οποία έχει αρχίσει η διαδικασία χαρακτηρισμού τους και ωστόσο εκδοθεί το πδ/γμα, που προβλέπεται στην παρ. 1, μπορεί να καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί για επεμβάσεις και δραστηριότητες που είναι δυνατόν να έχουν βλαπτικά αποτελέσματα για τις παραπάνω περιοχές, στοιχεία ή σύνολα. Η ισχύς της υπουργικής αυτής απόφασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, με όμοια υπουργική απόφαση, για ένα ακόμη έτος.</p>	<p>9. Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, για τα οποία αρχίζει η διαδικασία χαρακτηρισμού με προεδρικό διάταγμα και έως ότου εκδοθεί η πράξη χαρακτηρισμού, ο Υπουργός ΠΕΚΑ, με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζει όρους και περιορισμούς για επεμβάσεις και δραστηριότητες που είναι δυνατόν να έχουν βλαπτική επίδραση στις παραπάνω περιοχές, στοιχεία ή σύνολα. Η ισχύς της υπουργικής αυτής απόφασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, με όμοια υπουργική απόφαση, για ένα ακόμη έτος.</p>
---	---

Άρθρο 22 - Οικονομικές ρυθμίσεις	Άρθρο 16
<p>2. Επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση ιδιωτικών εκτάσεων υπέρ του Δημοσίου, εφ' όσον είναι απολύτως αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού των άρθρ. 18, 19 και 20, ο οποίος αναγνωρίζεται ως σκοπός δημόσιας ωφέλειας. Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ, ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών των Υπουργείων Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ, η οποία συνοδεύεται από μελέτη αναγκαιότητας της απαλλοτρίωσης. Η απαλλοτρίωση συντελείται με την επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας, η οποία βαρύνεται με την καταβολή της αποζημίωσης και των άλλων δαπανών.</p>	<p>2. Επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση ιδιωτικών εκτάσεων υπέρ του Δημοσίου, εφ' όσον είναι απολύτως αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού των άρθρ. 18, 19 και 20, ο οποίος αναγνωρίζεται ως σκοπός δημόσιας ωφέλειας. Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ, μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της αρμόδιας κατά περίπτωση υπηρεσίας του ΥΠΕΚΑ. Η απαλλοτρίωση συντελείται με επιμέλεια της Δ/σης Τοπογραφικών Εφαρμογών της Γεν. Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ και η δαπάνη μπορεί να βαρύνει το Πράσινο Ταμείο ή να εντάσσεται στα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους προγράμματα αρμοδιότητας του ΥΠΕΚΑ, τα οποία αφορούν την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος.</p> <p>9. Με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ, εκδίδεται πδ/γμα για τη θεσμοθέτηση οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, στα οποία περιλαμβάνεται ενδεχομένως και σύστημα ανταποδοτικών οφελών ως κίνητρο σε ιδιώτες ή τοπικές κοινωνίες για τη διατήρησή τους, με στόχο την αναγνώριση της αξίας των υπηρεσιών και των λειτουργιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα, ειδικότερα όταν διατηρούνται σε ικανοποιητική κατάσταση.</p>

Το άρθρο 16 του νέου Νόμου ενσωματώνει τα άρθρ. 22 και 28 Ν 1650/1986

Ν 1650/1986 - Για την προστασία του περιβάλλοντος	Ν 3937 - Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις
Άρθρο 28 - Ποινικές κυρώσεις	Άρθρο 16
<p>1. Με φυλάκιση τριών μηνών έως δύο έτη και χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος: α) προκαλεί ρύπανση ή υποβαθμίζει το περιβάλλον με πράξη ή παράλειψη που αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων ή β) ασκεί δραστηριότητα η επιχείρηση χωρίς την απαιτούμενη, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, άδεια ή έγκριση, ή υπερβαίνει τα όρια της άδειας ή έγκρισης που του έχει χορηγηθεί και υποβαθμίζει το περιβάλλον.</p>	<p>1. Με φυλάκιση τριών μηνών έως δύο έτη και χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος: α) προκαλεί ρύπανση ή υποβαθμίζει το περιβάλλον με πράξη ή παράλειψη που αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων ή β) ασκεί δραστηριότητα η επιχείρηση χωρίς την απαιτούμενη, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, άδεια ή έγκριση, ή υπερβαίνει τα όρια της άδειας ή έγκρισης που του έχει χορηγηθεί και υποβαθμίζει το περιβάλλον. Ως υποβάθμιση του περιβάλλοντος θεωρείται επίσης η πρόκληση περιβαλλοντικής ζημίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 148/2009 (ΦΕΚ Α' 190) περί περιβαλλοντικής ευθύνης.</p>

<p>3. Ειδικότερα όσον αφορά στα εγκλήματα της παρ. 1, αν από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος δημιουργήθηκε κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή. Αν επήλθε βαριά σωματική βλάβη ή θάνατος ανθρώπου, επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη. Αν η βαριά σωματική βλάβη ή ο θάνατος αφορά έμβρυο, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή.</p>	<p>3. Ειδικότερα, όσον αφορά στα εγκλήματα της παρ. 1:</p> <p>α) αν από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος δημιουργήθηκε κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή. Αν επήλθε βαριά σωματική βλάβη ή θάνατος ανθρώπου, επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη. Αν η βαριά σωματική βλάβη ή ο θάνατος αφορά έμβρυο, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή,</p> <p>β) αν η υποβάθμιση του περιβάλλοντος έλαβε χώρα μέσα στις περιοχές του άρθ. 19 Ν 1650/1986 επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον 8 μηνών και χρηματική ποινή,</p> <p>γ) αν η υποβάθμιση του περιβάλλοντος έλαβε χώρα σε παράκτια ζώνη, μικρούς παράκτιους υγρότοπους και αμμώδεις εκτάσεις, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον 8 μηνών και χρηματική ποινή.</p>
<p>7. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του κεφαλαίου αυτού ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται και το Δημόσιο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα και το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημιά, με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων, στο μέτρο που είναι δυνατή. Έγγραφο προδικασία δεν απαιτείται.</p>	<p>7. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων κατά της βιοποικιλότητας, του φυσικού κεφαλαίου και του περιβάλλοντος εν γένει, ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται το Δημόσιο, καθώς και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα, το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, πανεπιστήμια, άλλοι επιστημονικοί φορείς, δικηγορικοί σύλλογοι, φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, μη κυβερνητικές οργανώσεις και φυσικά πρόσωπα, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημιά, με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων, στο μέτρο που αυτή είναι δυνατή. Έγγραφο προδικασία δεν απαιτείται.</p>

* * * * *